

Premier Stalin določil ceno za preklc ruske blokade Berlina

Rusija mora dobiti besedo v administraciji Porurja. Poslaniki zapadnih držav se sestali na konferenci

Pariz, 5. avg.—Premier Stalin je določil ceno za preklc ruske blokade zapadnega Berlina. To je bilo razkriti po izredni seji članov francoskega kabineta, na kateri je bila razprava o spomenici, katero je poslal v Pariz Yves Chataigneau, francoski poslanik v Moskvi.

Cena je ruska reprezentacija v administraciji Porurja, nemški industrijski provinci in britski okupacijski coni, in zavrženje vojaških provizij Marshallova načrta glede ameriškega oboroževanja zapadnih evropskih držav. Stalin je tudi zahteval izločitev zapadne Nemčije iz vojaške zveze, katero so sklenile Velika Britanija, Francija, Belgija, Holandija in Luksemburška, kakor tudi iz vseh drugih kombinacij zapadnih evropskih držav.

Poročilo pravi, da je Stalin zahteval pojasnila od Amerike, zakaj pošilja orožje, strelivo in drugi vojaški material državam v zapadni Evropi. Poudaril je, da je to povezano s pripravami za akcijo proti Sovjetski uniji. Izrekel se je proti razkosanju Nemčije in izjavil, da mora Nemčija biti ekonomska in politična enota. Rusija mora biti udeležena v vseh diskurzih glede administracije in bodočnosti Porurja in imeti prednostne pravice do produktov porurških industrij, ker je utrpela največje izgube v vojni. Zapadna Nemčija ne sme biti zavista od ameriške pomoči, ker bi v bistvu postala ameriška kolonija.

Moskva, 5. avg.—Ameriški poslanik Walter B. Smith, francoski poslanik Yves Chataigneau in Frank Roberts, osební odposlanec britskega zunanjega ministra Ernesta Bevin, so se sinoči sestali na konferenci, na kateri so razpravljali o nadaljnjih korakih glede končanja berlinske krize, katero je povzročila ruska blokada, in izravnave drugih nesoglasij med zapadom in vzhodom. Konferenca je trajala tri ure.

Vsi poslaniki so dobili navodila od svojih vlad po razgovorih med njimi in premierjem Stalinom in zunanjim ministrom Molotovom. Obeta se hitri diplomatski razvoj, ki bo morda uglašil pot dosegli sporazuma med zapadnimi državami in Sovjetsko unijo glede Berlina, Nemčije in Evrope. Opazovalci v Moskvi pravijo, da ameriški poslanik Smith igra glavno vlogo v prizadevanjih za izravnavo nesoglasij med zapadom in vzhodom. Možnost je, da se bodo poslaniki zapadnih držav ponovno sestali s Stalinom in Molotovom danes ali jutri.

Hof, Bavarska, 5. avg.—Ruske vojaške oblasti so odprle mejo med Bavarsko in Turingijo, ki je v sovjetski okupacijski coni, in vzpostavile promet v omejenem obsegu, poroča nemška časniška agencija DPD.

Rusi so zaprli mejo med Bavarsko in Turingijo, ko so ameriške oblasti začele krožiti nove nemške marke v ameriški in

Protivladne demonstracije v Tokiju

Tokio, 5. avg.—Komunisti so organizirali protivladne demonstracije v bližini poslopja, v katerem je glavni stan generala Douglasa MacArthurja, vrhovnega poveljnika okupacijskih sil. Pozdravljali so voditelja Kjučija Tekudo, ki je bil ranjen v napadu. Demonstranti so nosili rdeče zastave in vpili "Proč s fašizmom in z vladjo!"

Vladno so dobili navodila od svojih vlad po razgovorih med njimi in premierjem Stalinom in zunanjim ministrom Molotovom. Obeta se hitri diplomatski razvoj, ki bo morda uglašil pot dosegli sporazuma med zapadnimi državami in Sovjetsko unijo glede Berlina, Nemčije in Evrope. Opazovalci v Moskvi pravijo, da ameriški poslanik Smith igra glavno vlogo v prizadevanjih za izravnavo nesoglasij med zapadom in vzhodom. Možnost je, da se bodo poslaniki zapadnih držav ponovno sestali s Stalinom in Molotovom danes ali jutri.

Amerika za svobodno plovo na Donavi

Opozicija proti ruskemu načrtu

Belgrad, 5. avg.—Amerika bo zahtevala na konferenci enajstih držav svobodno plovo na reki Donavi. Njeno stališče bo danes pojasnil Cavendish Cannon, ameriški poslanik v Belgradu.

Ameriški diplomati trdijo, da bo Cannon povedal Sovjetski uniji in vzhodnim evropskim državam v sovjetskem bloku, da Amerika ne bo odobrila nobenega pakta, če ne bo vključeval garancije o svobodni plovi.

Ruski načrt, predložen konferenci, določa izključno kontrolo plovo na Donavi v okviru podonavskih držav. Te bi imele na podlagi načrta popolno nadzorstvo nad kretanjem parnikov in transportacijo. Amerika in Velika Britanija pobijata načrt. Njun argument je, da bi "zamrnil" sedanji status Donave.

Kmalu po zaključku vojne je Rusija zaprla reko pri Lincu v Avstriji vsem ameriškim in britskim parnikom. Čez 700 parnikov in ladij je obtičalo na reki v ameriških okupacijskih conah v Avstriji in Nemčiji. Amerika hoče, da bi ti parniki dovažali ameriško blago zapadnim evropskim državam, ki so deležne pomoči na podlagi Marshallova načrta.

Andrej Višinski, ruski delegat, je avtor načrta. On je dejal, da si vzhodne evropske države prisvajajo vse pravice glede plovo na Donavi brez vsakega vmešavanja s strani Amerike, Velike Britanije in Francije. Jugoslavija in Čehoslovakija sta podprli načrt.

Cannon bo zahteval, da morajo zapadne države imeti vsaj enega reprezentanta v komisiji, ki bo kontrolirala plovo na Donavi. Gotovo je, da bo njegova zahteva odbita, ker ima sovjetski blok večino na konferenci. Geslo tega bloka je "Donava za podonavske države."

la obdolžitve. Oba sta zagovarjala ameriško-britsko administracijo v Trstu. Izjavila sta, da Jugoslavija ni nikdar razkrila varnostnemu svetu položaja v svojem delu tržaškega ozemlja.

ARETACIJE VODITELJEV ORGANIZACIJE PROSTOVOLJCEV V BURMI

Rangoon, Burma, 5. avg.—Potkežke socialistične vlade, katere predsednik je Thakin Nu, se očitujejo v odprtem razkolu med njo in ljudsko organizacijo prostovoljcev. Čez sto voditeljev te organizacije je bilo aretiranih v Rangoonu v zadnjih dneh.

Vlada pravi, da so bile aretacije odredjene, ko so člani organizacije začeli zapuščati mesta. Pridržili so se komunističnim rebelem v Spodnji Burmi.

Organizacija prostovoljcev je naslednja gerilskih sil Protifašistične ljudske osvobodilne lige, ki je v vojnem času kooperirala z zavezniki v operacijah proti japonskim silam. Poveljnik gerilcev je bil general Aung San.

Gerilci so dosti prispevali k porazu Japoncev v Burmi. Po zaključku vojne so bili storjeni poskusi za razorožitev prostovoljcev. Nekateri so odložili orožje, večina pa se je uprla in obdržala orožje.

Operacije komunističnih ga-

Domače vesti

Nov grob v Penni

Salina, Pa.—Dne 25. julija je v bolnišnici v Tarentumu umrl po štiridnevni bolezni Joseph Zeckar, star 80 let, doma iz fare Žusan pri Južni železnici, Stajersko. Pokopan je bil 29. jul. ob veliki udeležbi. Tukaj zapuščala žena Emma, s katero je bil poročen 54 let, dva sinova, pet hčera, 37 vnukov, 15 pravnukov in nečaka Franka Zeckarja v Fridericktownu, Pa.

Nov grob v Illinoisu

Benit, Ill.—Dne 2. avg. je umrl Marco Arlesio, član društva 356 SNPJ, star 60 let, doma iz sela Lipovščaki, Hrvatska. Bolan je bil šest mesecev za rakom. Tukaj zapuščala žena, dva sinova, pet hčera, šest vnukov in sestro, v Clevelandu, O., na tudi sestro.

Išče strica

Cleveland.—Ana Kapla iz starega kraja bi rada izvedela za svojega strica Valentina Drešarja, doma iz Šmartnega pri Liti, v Ameriki od 1908, zadnje znano bivališče Cleveland, O. Komur je kaj znano o njem, naj piše na naslov: Frances Martin, 21870 Tracy ave., Euclid 23, Ohio.

Republikanci ignorirali svarilo

Zasedanje kongresa bo kmalu zaključeno

Washington, D. C., 5. avg.—Republikanci so ignorirali svarilo predsednika Trumana, da bo dežela zabredla v ekonomsko depresijo, če ne bodo storjeni koraki za ustavitev inflacije in znižanje cen. Začeli so kampa-njo za zaključitev izrednega zasedanja kongresa. Izgledi so, da bo zasedanje zaključeno v soboto ali prihodnji teden.

Kongres bo morda odobril le nekatere faze Trumanovega protinflacijskega programa. Odsek nižje zbornice za bančne in denarne zadeve je odobril načrt glede omejene kontrole bančnih kreditov.

Truman je poslal pred člane senatnega odseka za bančne in denarne zadeve Leona Keyserlinga, podnačelnika sveta ekonomskih svetovalec. Pred odsekom je nastopil potem, ko je poljedelski tajnik Brannan napovedal, da se bodo cene mesu dvignile, ako ne bo kongres vzpostavil kontrol.

Keyserling je prečital izjavo pred člani odseka. Opozoril jih je na katastrofalne posledice v ameriški ekonomiji zaradi dvigalcev cen. Naglasil je, da bi le vzpostavitev kontrole cen ustavila tok v inflacijo.

Volilna strategija ameriških komunistov

New York, 5. avg.—Komunistična stranka je na svoji konvenciji začrtala volilno strategijo. Podpirala bo progresivno stranko v volilni kampanji. Kandidat za predsednika Združenih držav na listi progresivne stranke je Henry A. Wallace, kandidat za podpredsednika pa senator Glen H. Taylor. Eugene Dennis, tajnik komunistične stranke, je dejal, da namen komunistov ni dominacija progresivne stranke. Dominirati je ne bi mogli, ako bi to hoteli.

Preiskava pošiljanja orožja v Egipt

London, 5. avg.—Zunanji urad je naznanil preiskavo pošiljanja britskega orožja in streliva iz skladišč pri Rafi ob meji Egipta in Palestine v Egipt. Vlada Izraela, židovske države, je poslala pritožbo organizaciji Združenih narodov proti pošiljanju orožja v Egipt. Izjavila je, da je to kršenje določb premirja, ki je bilo oklicano v Palestini.

Sforza za spojitev evropskih držav

Italija se bo odrekla suvereniteti

Rim, 5. avg.—Zunanji minister Carlo Sforza je dejal, da je Italija pripravljena za odpravo narodni suvereniteti v prilog ustanovitvi unije evropskih držav, ako ji bodo druge države sledile. Izjavil je, da bi ustanovitev unije sedaj bila edino zdravilo proti ekonomski in politični bolezni povojne Evrope in edino upanje za mir.

Sforza je predlagal odpravo zastarelih carinskih mej, ki ovirajo razvoj trgovine med evropskimi državami. Italija se bo odpovedala politični in narodni suvereniteti pod pogojem, da ji bodo druge države sledile.

"Potrebno je, da Evropa odpravi vse carinske ovire in odpre vrata svobodni trgovini in izmenjavi blaga," je dejal. "Evropske države bodo s tem postavile temelje ekonomski kooperaciji in blaginji. Kruh in delo ne zadostujeta, ker je glavno vprašanje mir. Vse evropske države naj se združijo, ker to zahtevajo skupni interesi."

Ameriški državljani izginili v Berlinu

Berlin, 5. avg.—René K. Oshana, ameriški državljani in pomožni ravnatelj ameriškega vzgojnega centra v Berlinu, je izginil. Odpeljal se je z avtomobilom proti letališču pri Tempelhofu, kjer se je imel sestati s prijateljem, ki je bil na poti v Berlin iz zapadne Nemčije. Oshana je izginil na poti proti letališču in o njem ni nobenega sledu. Ameriške oblasti iščejo informacije, kje se nahaja.

Obstrukcija proti odpravi volilnega davka

Washington, D. C., 5. avg.—Demokrati iz južnih držav vodijo obstrukcijo proti načrtu, ki določa odpravo volilnega davka. Senator Hill iz Alabame je govoril šest ur in pobijal načrt. Napadal je republikance, ker so potpisili načrt v ospredje. Hillu je sledil senator Russell iz Georgije. On je govoril štiri ure.

Dr. Eckener oproščen na obravnavi

Stuttgart, Nemčija, 5. avg.—Dr. Hugo Eckener, izdelovalec zrakoplovov, je bil na obravnavi pred denificacijskim sodiščem oproščen. Obtožen je bil, da je pomagal Hitlerju pri gradnji vojne mašine. Sodišče ga je oprostil zaradi pomanjkanja dokazov.

DRŽAVNI DEPARTMENT DIKTIRA AMERIŠKO POLITIKO V NEMČIJI

Berlin, 5. avg.—General Lucius D. Clay je dejal, da državni department določa ameriško politiko v Nemčiji v soglasju s priporočili večakov vojnega departmenta in uradnikov ameriške vlade v Nemčiji. Clay je ameriški vojaški guverner v Nemčiji.

"Poročila, da sem jaz uzurpiral oblast, so brez podlage," je dejal Clay na sestanku s časnikarji. "Ta poročila se širijo v Ameriki in Evropi."

Ameriška politika v Nemčiji je bila predmet debat na mednarodnih konferencah. Bila je predmet diskuzij tudi na konferenci reprezentantov petih zapadnih držav v Londonu. Orisali so jo reprezentanti državnega departmenta.

Clay je naglasil, da vojaška vlada v Nemčiji ni izrazila nobenega mnenja o važnih nemških vprašanjih, niti o problemu kontrole Porurja, nemške indu-

Zapadna Evropa še nima ekonomskega programa

Hoffman priznal poteškoče po povratku v Washington. Belgija odpovedala kredite Franciji

Washington, D. C., 5. avg.—Paul G. Hoffman, načelnik administracije za ekonomsko kooperacijo, je razkril, da zapadna Evropa še nima programa za ekonomsko okrevanje, čeprav je dobila od Amerike že dve milijardi dolarjev na podlagi Marshallova načrta.

Hoffman se je vrnil v Washington iz Berlina, kjer je imel razgovore z reprezentanti zapadnih držav. Na sestanku s časnikarji je izrazil upanje, da se bodo države sporazumele in osvojile ekonomski program do 15. septembra. Amerika jim nudi

pomoč, dasi še ni dobila zagotovila, da bodo dolarji porabljeni za določene namene.

"Zapadne evropske države so zabredle v poteškoče," je dejal Hoffman. "Doselej še niso sestavile nobenega programa glede ekonomskega okrevanja s pomočjo ameriških dolarjev."

To je slučaj, ko vsaka država posveča pozornost svojem lastnemu okrevanju in ne misli na Evropo kot na celoto. Vlade zapadnih evropskih držav bodo morda osvojile skupni načrt, ko bo čas dozorel."

Hoffman je naznanil, da je administracija za ekonomsko kooperacijo odobrila načrt za odpravo denarnih zaprek, ki ovirajo obnovo trgovine med zapadnimi državami. Amerika bo ustanovila agencije za izmenjavo dolarjev v Belgiji, Švici, zapadni Nemčiji in Franciji.

Holandski progresivci protestirajo

Obsodili so pobijanje indonezijskih civilistov

Haag, Holandija. — (ALN) — Progresivne in delavske grupe so protestirale in obsodile pobijanje civilistov v Indoneziji. Več tisoč civilistov je bilo nedavno ubitih, ko so holandski letalci metali bombe na Tjikalong.

Masaker je bil izvršen v teku vojnih operacij holandskih oroženih sil, ki hočejo obdržati kontrolo nad Indonezijo. General Spoor, poveljnik teh sil, je cinčno izjavil, "da so v takih operacijah pobiti tudi nedolžni civilisti."

Spoor je skušal zvrniti odgovornost za pobijanje civilistov na poveljstvo posebnega vojaškega zbora. V tem zboru je več sto nemških nacistov. Rekrutirani so bili za pobijanje domaćinov v Indoneziji.

Masaker v Tjikalongu je oziroma zahteve za objavo poročila o pobijanju civilistov na otoku Celebes pred dvema letoma. Čez 30,000 civilistov je bilo takrat ubitih. Preiskavo je vodil profesor Karl Enthoven in sestavil poročilo. Vlada je prepovedala objavo poročila.

Porast industrijske produkcije v Ukrajini

Moskva, 5. avg.—Pravda, glasilo komunistične stranke, poroča o porasti industrijske produkcije v Ukrajini. V drugem četrtletju tega leta se je dvignila za 44 odstotkov v primeri z isto dobo lanskega leta.

Richard M. Bissell, Hoffmannov pomočnik, je povedal časnikarjem, da je Belgija odpovedala nove kredite Franciji, ker ima slednja velike dolgove in ne more zmagovati obveznosti. Administracija za ekonomsko kooperacijo bo dajala dolarje Belgiji, ta pa bo nudila isto vsoto Franciji v svoji valuti za nakup potrebnih v Belgiji.

Policija bo morda poslana v Palestino

Bitke v Jeruzalemu se nadaljujejo

Jeruzalem, Palestina, 5. avg.—Švedski grof Folke Bernadotte je dejal, da bo morala organizacija Združenih narodov poslati mednarodno policijo v Palestino, da bo izsilila demilitarizacijo Jeruzalema. Grof je posredovalec Združenih narodov v konfliktu med židi in Arabci.

Dr. Bernard Joseph je bil imenovan za vojaškega guvernerja v židovski četrti Jeruzalema. Bernadotte je konferiral z njim in reprezentanti Arabcev. Apeiral je, naj ustavijo bitke v Jeruzalemu, ki se nadaljuje kljub premirju.

Bernadotte je dejal, da bo organiziranje policijske sile vzelo več mesecev. Začasno policijsko silo naj bi preskrbele Amerika, Belgija in Francija, ki imajo reprezentacijo v komisiji za premirje. Grof je naznanil, da bo odpotoval v Kairo, Egipt, kjer bo ostal nekaj dni, nakar se bo vrnil v Jeruzalem.

Tel Aviv, Izrael, 5. avg.—Vlada židovske države je odredila delavsko konskripcijo. Vsi židje, ki so prišli v Palestino po oklicu premirja 18. julija, so prizadeti. Pogoji premirja prepovedujejo vojaško konskripcijo židovskih priseljencev.

Finski komunisti napadli vlado

Helsinki, Finska, 5. avg.—Člani eksekutivnega odbora komunistične stranke so napadli vlado, katere predsednik je socialist Karl A. Fagerholm, zaen pa so apelirali na ljudstvo, naj se jim pridruži v borbi proti vladi. "Ameriški trusteri in monopolisti zahtevajo revizijo finske politike," pravi deklaracija odbora. "Dobili so že kontrolo v Franciji in Italiji in zdaj so se spravi na Finsko. Finska mora se ne bo povečala industrijska produkcija v zapadni Nemčiji. Lahko zaupalo."

PROSVETA

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE
Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Redovna na Zdravstveno dravstvo (Ivan Chicago) in Kanada \$2.00 na leto, \$4.00 na pol leta, \$2.00 na četrt let; na Chicago in okolice Cook Co. \$2.00 na leto, \$4.00 na pol leta, \$2.00 na četrt let; na inozemstvo \$11.00. Subscriptions rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Cook County \$2.00 per year, foreign countries \$11.00 per year.

Cena oglasa po dogovoru. Rokopis dopisov in nemarjnih listov se ne vrnejo. Rokopis literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil politično.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications, and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657 - 59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

Nekaj o špijonih in totalitarcih—II

Kot smo včeraj omenili in kakor je znano čitateljem, se Washington zopet zbliže in trese ob novi špijažni historiji, katero sta zadnji teden sprožila dva kongresna odseka — "neameriški" odsek nižje zbornice, ki je v netenju "rdečih" historij pravi mojster, ter preiskovalni odsek višje zbornice, kateremu načeluje senator Ferguson iz Michigan. Oba odseka dominirajo republikanci.

Koliko je ta historija umetno nayita, inscenirana predvsem za strašenje in blufanje ameriškega ljudstva, da reaktivirajo v kongresu in vladi lahko v kašnem ribarju in odvračajo ljudsko pozornost od resnih problemov, zlasti od velike draginje in brezvestnega profitarstva, bo pokazala bližnja bodočnost. Ta faktor gotovo igra svojo vlogo pri teh kongresnih odkrivanjih "špijaže" iz ust neke Elizabeth Bentley, bivše članice komunistične stranke, ki pravi, da je bila med vojno v ruski špijažni službi. V to svojo godijo ali blato je potisnila okrog 30 bivših vladnih uslužbencev in uradnikov, med njimi več na zelo visokih in odgovornih mestih. Špijaže je med drugimi na primer obdolžila tudi Lauchlin Currieja, ki je bil šest let v Beli hiši kot Rooseveltov asistent, in Harryja D. Whitea, bivšega zakladniškega podtajnika.

Koliko so njene izpovedi iz trte izvite in koliko resnične, je seveda uganka. Dali bo ta kongresna preiskava rešila to uganko, je odprto vprašanje. To pravimo, ker ne vemo, koliko je vse skupaj le politična igra, inscenirana na eni strani za oblatenje in persekucijo komunistov, na drugi strani pa za metanje peska v oči ameriškemu ljudstvu.

S tem v zvezi je zdaj gotovo dvojno, troje dejstev. Prvo dejstvo je to, da so vse osebe, katere je Elizabeth Bentley obdolžila sodelovanja v njeni špijažni mreži, to odločno zanikale in nekateri so tudi zahtevali pravico, da jih zaslliša kongresna odseka in soodčita z njih tožiteljico. Bivši Rooseveltov-asistent Currie je na primer izjavil, da te ženske ne pozna in o njej prej sploh še nikdar ni slišal.

Drugič se nam vidi, da je vse skupaj zelo "fiš" iz razloga, ker je vsa ta povest o "špijaži" miss Bentleyjeve znana zvezni tajni policiji (FBI) že par let. Če bi bilo kaj na stvari, bi bila zvezna tajna policija že zdavnaj imela v rokah vse osebe, katere je Bentleyjeva pred kongresnimi odseki zdaj obdolžila špijaže. Če komu, je FBI znano, kdo je bil ali je še špijon in kdo ni!

Tretje dejstvo je, da tudi newyorška veleporota po več ko enem letu tajne preiskave ni mogla najti ničesar špijaškega in izdajškega, na čemer bi mogla obtožiti vodilne komuniste. Ako je FBI kaj takega našla, je to skrbno prikriti v objavljeni obtožnici. Kolikor je znano, je bila ta miss Bentley glavna priča pred newyorški veleporoto. In vse kar je slednja mogla doznati ali domnevati, je slična kršitev Smithovega zakona iz leta 1940, na podlagi kakršne je bila med vojno poslana v zapore skupina trockistov — radi dozdevnega "zagovarjanja nasilnega strmo-glavljenja vlade", kar je seveda zelo elastično. Na podlagi takega zakona bi bila lahko poslana v zapor tudi Thomas Jefferson in Abraham Lincoln, sploh vsi očetje te republike in podpisniki nesmrtnih Izjave neodvisnosti, ki je užgala ameriško revolucijo.

To nas privede do vprašanja, dali ni bila vsa ta historija o špijaži inscenirana zato, da bo justični department lahko poslal za obzidje obtožene vodilne komuniste, po številu dvanajst? Vprašanje je tudi, dali ni bila ta stvar inscenirana deloma i zato, da bodo dvostrankarji laže in čim bolj osmislili in oblatili Wallacea in Taylorja in novo progresivno stranko, katero podpirajo tudi komunisti? Še več! Vprašanje je tudi, v koliko je bila ta igra inscenirana v zunanje-politične svrhe: za organiziranje nove historije proti Sovjetski uniji v času, ko je prišla berlinska kriza do viška in ko je imela Amerika pokazati zobe Rusiji?

Vsa ta in podobna vprašanja silijo na misel, ko človek opazuje to šablonsko igro v Washingtonu. Kakor da bi v deželi ne bilo važnejših vprašanj nego so senzacij in samoočlaševanja lačni reaktivirani senatorji in kongresniki, ki vlačijo pred sabo senzacij prav tako lačne bivše komuniste a la Elizabeth Bentley, Louis Budenz in drugi. Slednji je šel iz službe enih totalitarcev v službo drugih totalitarcev, zdaj pa paradiira kot pristen "demokrat"!

Potem, ko smo napisali gornje, smo čitali, da je justični department hotel prepričati to preiskavo, češ da bo prizadetih, po krivici osmranih preveč nedolžnih ljudi. Toda kongresna odseka se za to nista zmenila, marveč sta pozvala miss Bentley na razlivanje in ji dala priložnost, da je lahko osmislila večjo skupino ljudi. Torej gre tukaj predvsem le za politično notoričnost članov obeh odsekov in za "red scare", katerega dnevni tisk in radio pridno izrabljata za svoje senzacije lačne namene. To se vidi tudi iz tega, ker je "neameriški" odsek pozval predse tudi notoričnega Budenza in povabil več drugih bivših komunistov, naj nastopijo kot "priče" in osmislajo svoje nekdane tovariše in prijatelje, od katerih so zdaj nekateri aktivni v Wallacevem gibanju, na primer Lee Pressman in John Abt, oba odlična delavska odvetnika. Očitno je, da je namen te špijaške kampanje več blatenje nove progresivne stranke in zakrivanje farsnega izrednega zasedanja kongresa kakor pa likanje "špijonov". Slednje sploh ne spada v področje kongresa, marveč v področje FBI.

Zdaj nam je že jasno to, da tukaj ne gre za kakšno "špijažo", marveč le za politično notoričnost in strašenje ljudstva z rdečim baybavcem, da reakcija laže v kašnem ribari in odira ljudstvo. Kolikor gre za špijažo, se s tem poslom ukvarjajo vse vlade, ne samo med vojno, marveč tudi v mirnem času. Gre za zbiranje važnih informacij tudi med najbolj "prijateljskimi" državami. Dokler se vse države ne odpovedo vojni in totalno ne razorože, se bo s špijažo ukvarjala sleherna država.

Z obiska pri domačinih v Pennsylvaniji

Milwaukee, Wis. — Pretekli mesec smo se podali na potovanje v Pittsburgh in tamkajšnje okolice, ki je posejana s slovenskimi naselbinami, kjer živijo naši domačini. Z menoj sta bili moja žena in hči ter prijatelj Anton Gornik z ženo.

V Pittsburghu smo se pomudili le nekaj časa, kajti odločili smo se, da gremo naprej v bližnjo naselbino Library, k očetu in materi moje žene, namreč k Robertu (Bob) in Terzi Dolenc, ki sta že oba v letih, kajti oba sta že prekoračila 80. leto starosti, kar je pač lepa, visoka starost. Seveda sta oba od preobilnega dela izmučena, ampak še vedno opravljata delo v hiši in okrog hiše.

Oče in mati sta večkrat rekla, kadar pride njihov zet iz Milwaukeeja, da bomo šli vsi skupaj v tamkajšnji Slovenski dom. Tako se je tudi zgodilo. Iake dvorane kot jo ima slovenska naselbina v Library, ne vidiš povsod. Ta Slovenski dom, ki ima sedaj tudi novo moderno kegljišče, je res v ponos vsem Slovencem v naselbini. To je pač dokaz, da delajo skupno za napredek.

Ko smo se nahajali v Library, sta Frank Rupnik in žena praznovala 25-letnico zakonskega življenja. Te proslave smo se udeležili tudi mi. Udeležba je bila velika; prišli so prijatelji in znanci z vseh strani. Spoznalim smo se z Antonom Guzjem in ženo, z Johnom Klobučarjem in ženo, s Smrekarjevimi, z Antonom Ritonjem in z Johnom Podbesnikom ter z mnogimi drugimi, katerih imena sem pozabil.

Pogledat smo šli tudi v naselbino South Park in Broughton, kjer imajo naši rojaki krasno dvorano. Ustavili smo se pri Johnu in Marjani Kržišnik, po domače Vrbančeva Marjana, prava Poljanka. Vsi smo hodili v šolo skupaj v naših mladih letih.

Naslednji dan smo se peljali v Westmoreland County na obisk k moji sestri Mary Bohine, ki živi na Pleasant Valley. Kadar prideš tja, se počutiš kakor doma. Tam imajo prenovljeno dvorano, ki je dovolj prostorna. Zgoraj je plesna dvorana, spodaj pa moderna bara; bartenderji so vsi mladi fantje, Bohinčevi in Vodnikov. Tem rojakom v Pleasant Valley gre priznanje. Tako majhna naselbina, komaj nekaj slovenskih družin, pa se ponaša s tako lepo društveno dvorano, okrog nje pa prijazen prostor za balincajenje. Zato ni čudno, da rojaki iz okoliških naselbin prihajajo v Pleasant Valley na prireditve. Pravili so mi, da v dvorani naredijo do tisoč dolarjev dobička na mesec, kar je pač mnogo za tako naselbino.

Moj nečak William Bohine nas je peljal tudi v White Valley blizu Exporta. Vso pot se nam je nudil pogled na krasne farme, nekatere teh so tudi last naših rojakov. V Exportu je bilo vse tiho, kajti premogovnik počiva, ker je izžrpan, rovske tračnice so zarjavele in vsa dolina je zadobila drugačno lice.

Kmalu smo dospeli na dom Jerneja in Frances Bohine. Ona je tudi moja sestra in je tajnica tamkajšnjega društva že 25 let. Videli se nismo že več let, zato smo veselje kramljali. Nazajgrede smo se ustavili pri Martinu Raspetu, ki ima krasno hišo in mnogo cvetlic okrog nje.

Ko smo se vrnili v Pleasant Valley, nas je čakala večerja pri sestri, ki ima tako navado, da postreže z jestvinami vsakega, ki pride iz drugih krajev, zakar se ji iskreno zahvaljujemo, tako tudi njenemu sinu za prijazen obisk.

Med vojno je bila Rusija naša najvažnejša zaveznica in obratno. Prejemala je zaupna poročila ne samo od svojih špijonov, marveč od naših najvišjih diplomatov in državnikov. Obratno je zaupne informacije tudi sama dajala svojim zaveznikom. Takrat ta špijaža ni bila greh. Greh je postala šele z razvojem "mrzle vojne", katero so zakrivali na obeh straneh.

Glasovi iz naših naselbin

Pri Pan American Airways so delavci v New Yorku in San Franciscu, organizirani v transportni uniji CIO, s piketiranjem brez stavke, pristili družbo, da se je držala kolektivne pogodbe in pristala na predložitve spornih zadev razsodišču.

nost. Kadar bomo spet prišli na obisk, bo on naš voznik, ker mu so znana vsa pota po okolici; prihodnje leto namreč nameravamo ostati ves teden.

Vse rojake in rojakinje, ki smo jih obiskali in se z njimi sestali v Penni, vabimo, da pridejo k nam v Milwaukee na veliko proslavo dneva SNPJ, ki se bo vršila 4. 5. in 6. septembra. Vsi ste dobrodošli.

Popoldne bo pregled po mestu, v parke in pivovarne, zvečer pa na program, ki se bo vršil v dvorani S. S. Turn, po programu pa ples. Igral bo Bevkov orkester. Vstopnina 75c. V nedeljo, 5. sept. bo pa velik piknik v Pleasant Valley parku. Tu bo obilo zabave za stare in mlade. Igrala bosta dva orkestra, Jankovičev iz Clevelanda in Bašljev iz Milwaukeeja. Vstopnina 75c, vključivši vse zabave in prostor za avte, Vstopnice se dobe pri društvenih tajnikih.

Frank Perko

Seja kluba 22. warda progresivne stranke

Chicago, Ill. — V torek večer, 24. avgusta, se bo vršila seja rojakov 22. warda progresivne stranke v dvorani SNPJ na Lawndale ave. Pričetek ob 8. uri. Na dnevnem redu bodo poročila okrajnega odbora, kampanjskega odbora, ki je bil izvoljen na zadnji seji, in več drugih važnih zadev.

Kar je za naš ward zelo važno, je tudi to, če bomo upravičeni, da bomo dobili Wallacea, predsedniškega kandidata progresivne stranke, da bo govoril v našem wardu. Trije wardi v Chicagu bodo upravičeni, da ga dobijo. To bodo oni trije, ki bodo procentualno prodali največ mirovniš bondov.

Zadnji izkaz kaže, da je naš ward na vrhu in smo dosegli že nad 175 procentov. Nekaj vpadov gre kaj hitro za nami. Kdor more, naj prodaja še kakšen bond; bondi so po 5, 10, 25 do 100 dolarjev. S tem boste zagurali, da bo naš ward dobil Wallacea in bomo najeli dvorano v Pilsen parku za shod.

Člani in članice, ne pozabite, da potrebujemo novih aktivnih članov. Nagovorite svojega prijatelja in znanca, da pristopi v stranko. Zadnja seja je bila zelo dobro obiskana in naš delegat D. J. Lotrich je podal zanimivo poročilo s konvencije stranke.

Dobili smo tudi lepo število članov iz mlajše generacije; škoda, da ni niti enega Slovenca med njimi. Kaj je vzrok, da

se mlajša slovenska generacija ne zanima za svoj dobrobit? Starši, nagovorite jih, da pristopijo v progresivno stranko.

Louis Zorko

Na obisku pri naših gozdarjih v Penni

Blaine, Ohio. — Pred kratkim sem se podala z mojo prijateljico Margaret Rolih iz Pittsburgha, Pa., na obisk v James City in Kane, Pa. James City je prijazna naselbina, še bolj prijazni pa so naši rojaki. Ta obisk nam ne bo šel hitro iz spomina.

Tamkajšnja okolica je zelo prijetna; prijazni gozdovi, lepe tlakovane ceste se vijajo med drevmi, vonj po cvetju ti blaži duha, fina pitna voda, čista kot kristal. Tudi razne živali se vidijo, videle pa sva tudi kosmatinca.

Pred malo kočico sem odzidnila poleno, pa bi skoraj prišla za kačo. Zakrčala sem, iz kočice pa je prišel moj nekdanji sošolec Jože Štalonov iz Trnovca na Notranjskem. Brž nama je postregel z dobro kavo, nato pa smo se razgovarjali o mladih letih, saj se nisva videla od leta 1912. On je zdrav in vesel. Rekel je, da ljubi gozd in mirno življenje. Njegov sošed Vinko po imenu živi v trelerju. On je tudi vesele narave.

Najin voznik tisti dan je bil moj bratranec Matt Bradelj, tako smo obiskali mnogo znancev. Bradelj nam je razkazal razne zanimivosti, kje in kako so drva zložena. Tam so cele gore drv, ki jih rabijo pri izdelavi papirja. Tam nekje v bližini je menda papirnica. Iskrena hvala Mattu za prijaznost.

Naslednjih par dni sta nas vozila okrog po lepem gozdu.

ju rojak Frank Boštjančič in njegova prijazna žena Ana. Mnogo gozdnih zanimivosti sta nam razkazala. Tisti gozdovi so res krasni in zanimivi. Potem smo se peljali na obisk k Rozi Kocjančičevi, ki nas je lepo sprejela, zakar se ji iskreno zahvaljujemo.

V drugi gozdarski kempi smo obiskali Miljavčeve. Tja smo prišli baš po večerji. Gozdarji se kratkočasijo s čitanjem in z lovom, delajo pa trdo za vsakdanje življenske potrebe. Vsi pa so veseli in zdravi. Večina jih je od 45 do 70 let starih. Pri Miljavčevih je menda okrog 50 gozdarskih delavcev na stanovanju. Pri Miljavčevih smo bili deležni okusne večerje, zakar se jim iskreno zahvaljujemo.

Naša pot nas je peljala naprej po gozdovih. Bratrančeva žena Mary Bradelj, s katero se tudi nisva videla od leta 1912, in jaz sva sedeli zadaj na troku in smo z Margaret in ostalimi veselo prepevali. Trok je odskočeval kot za stavo, končno pa smo prišli v kempu k Jakšetičevim. Zopet veselo svidenje, dobra postrežba, godba in petje ter ples. Kar odmevalo je po lepem gozdu. Posebno lepe glasove imajo Ana Jakšetič, Ana Boštjančič in Mary Bradelj. Poslušali bi jih celo noč.

Zal, da je Jakšetičeva obiskala nesreča. Njena 18-letna hčerka leži v postelji vsled revmatične vročice že eno leto. Vsekakor bo vzelo še dokaj časa, preden bo lahko mladenka pomagala svoji materi, ki je tako obložena z delom. Iskrena hvala za prijazen sprejem in postrežbo. Upam, da se še kdaj vidimo. Oni živijo v Crosbyu.

Pot nas je peljala v James City. Ko sem vprašala rojake, kako neki vedo, kaj se godi po svetu, ker živijo oddaljeni v gozdu, so rekli, da novice zvedo po radiju in iz časopisov, saj prejemajo Prosveto, Enakopravnost in Glas Naroda. Na stenah sem opazila koledarje SNPJ. Ko človek vidi vse to, se resnično počuti domačega. Vse kaže, da ima naša SNPJ mnogo dobrih članov vseh psov, in zato bo še dolgo, dolgo vršila svoje dobro delo med našim ljudstvom.

Dalje smo obiskali tudi Antona Mihačiča, ki ima brata Louisa v Clevelandu. Ako bosta on in njegova žena Ana čitala te vrstice, jima pošiljam naše in Tonetove pozdrave.

Da se ta dopis ne bo preveč raztegnil, je treba končati. Iskrena zahvala Boštjančičevim in Štembergerju, pozdrav vsem v Mt. Jewel in Kanu, Port Allegany in Lewis Runu, Crosbyu in James Cityu. Hvala tudi rojakinji Smrke za postrežbo, najlepše pa se zahvaljujemo Mattu in Mary Bradelj za izkazano naklonjenost in gostoljubnost. Mary nam je skuhala štruklje za odhodnico. Tik pred našim odhodom so pa prišli tja

Predpisane tablete mu niso pomagale

Rio Linda, Calif. — Namenil sem se opisati in razložiti moj položaj v Prosveti. Ta opis se tiče moje bolezni in zdravljenja. Dne 21. maja sem se napotil v okrajno bolnišnico Sacramento (Sacramento County Hospital), ker sem imel tur na levi roki. Dr. Keating, v omenjeni bolnišnici, je izčistil ali odstranil tur, nakar mi je dal preskripejo za zdravljenje v obliki tablet, ki da bodo izčistila mojo kri. Vsake štiri ure je bilo treba vzeti tri blede rdeče in tri bele tablete ali pilule.

Zdravnik je rekel, da moram vse vzeti. Tega nisem storil, da se bi ravnal po njegovem navodilu, vzem sem jih nekaj dne 21., 22., 23. in nekaj 24. maja, ostalo pa jih je okrog dvajset. Nato sem postal bolan. Dne 24. maja sem šel spet v isto bolnišnico. Zdravnik me je vprašal, če sem povzeli vse tablete, pa sem mu povedal, da nisem, ker sem se počutil slabše. On je spet rekel, da moram vzeti vse pilule.

Meni se je to, nekam čudno zdelo, pa sem se nazajgrede ustavil pri zdravniku organizacije Eagle in mu pokazal tablete, ter mu razložil vso zadevo. Takoj mi je ukazal, da ne smem vzeti tistih zdravil. Dostavil je, naj pijem dosti sode in oranžnega soka.

Naslednji dan, ko sem nekaj delal na vrtu, se je k meni pripeljal neki Nemec, ki ima 18 otrok. On je baje zaupen mož in katoličan. K meni drugače ne pride kot le takrat, če hoče kaj izvahati. Vprašal me je, kako se počutim, pa sem mu povedal, kaj so zmenoj naredili in da sem bolan, zato bi rad dobil zanesljivo zdravnika. Rekel je, da ne bom dobil zdravnika, ki bi mi dal tak nasvet, kajti tukaj ima vpliv in moč katoliška cerkev.

Takoj potem sem pisal dr. Zaverniku in mu poslal dve tableti z namenom, da mi odpíše in pove, kakšne bi bile posledice, ako bi bil zavzvil vse te tablete. Končno sem dobil odgovor, da on mora prej videti bolnika, preden more ugotoviti bolezen, glede tablet pa da tudi ne more ugotoviti. Član društva sem že 36 let, odkar sem v Ameriki. Enkrat sem bil operiran na nogi, ampak sedaj se bom moral javiti oolnega.

Anton Ferles

Rojak piše iz bolnišnice v Minnesoti

Duluth, Minn. — Podpisani se od preteklega aprila nahajam v tukajšnji bolnišnici St. Marys. Po raznih operacijah, ki sem jih od sedaj prestal, gre polagoma nekoliko na bolje.

Operacije so bile izvršene na obeh nogah. Na eni nogi so izrezali rano, z druge noge pa so vzeli kožo in meso, da so ga dali tja, kjer je bila izrezana rana. Sedaj sem toliko boljši, da se vozim po bolnišnici s kolesnim stolom. Vse kaže, da bom spet kmalu doma na Elyu, Minn.

Ob tej priliki želim omeniti, da sem veselo presenečen, ker sem bil deležen toliko obiskov, zakar se iskreno zahvaljujem vsem skupaj. Posebna zahvala pa gre Franku Lavriču, članu SNPJ, in Valentinu Rožmanu, članu ABZ, oba iz Elyja, ki sta se izkazala obenem tudi kot društvena in krvna brata, kajti v moji oslabeledosti sta mi dala količino svoje krvi pri transfuziji. Nikdar ne bosta pozabljena. Luka Vrhovnik

Po sklenitvi nove mesadne pogodbe med Fordovo družbo in avto unijo CIO sta se dobro počutila tudi Fordov podpredsednik John Dugar (levo) in Walter Reuther, predsednik UAW, ki je od atentata že toliko okrevljal, da se je proti koncu udeležil pogajanj. Roko ima pa še vedno v mavcu. Po zvišanju merde je tudi Ford takoj zvišal cene avtom, in sicer več kakor pa znaša mesdni povisek.

